

СЕРАФИМ ГОРДІЄНКО

ОЛЕКСАНДР МЕНЯЙЛОВ

МЕТАРОМАНТИКА

КРОВ, СТЕП І ВІЧНІСТЬ

Харків
«ФОЛІО»
2024

ВОЛОДИМИР «САНТА» РЕГЕША

**ВІЙНА Ж ДЛЯ МЕНЕ ПЕРЕСТАЛА БУТИ
ЖАХЛИВОЮ КАРТИНОЮ, ДЕ ВІДІРВАНІ
КІНЦІВКИ, РІКИ КРОВІ. В МЕНЕ НАЗАВЖДИ
ЗГАДКА ПРО ПІСКИ. ПОВНІСТЮ РОЗБИТІ
БУДИНКИ, ВСЕ ВЩЕНТ ПЕРЕОРАНЕ СНАРЯДАМИ
І ПОВСЮДИ РОСТУТЬ ТЮЛЬПАНИ.**

Marcus 14:3-9

Ioannes 16:31-33

Luc 22:35-38

СТЕЖКАМИ МАРБО

ІСТОРІЯ МАЛОЇ ГРУПИ НА ВЕЛИКІЙ ВІЙНІ

На найстарішій скелі цього світу є гравіювання, вирізане ще за Авраама - "талант без можливості - ніщо". Так і візерунок долі, який може складатися у геніальні барельєфи і вартісні вітражі, лишаючись у скрижальях вічності історичної пам'яті, залежить від контексту епохи, в якій перебуває його носій.

Найголовніше - це спроможність часу надати достатньо екстремальні умови для реалізації найбільш непересічних особистостей, виняткових у своєму новаторстві ідей.

24.02.22 перегорнуло чергову сторінку у книзі Всесвіту. Авангардом нової епохи, яка має накрити світ, змінивши вектор його розвитку на найближче століття, стала російсько-українська війна, яка була призвана вивести світ із стану приспаності, зіштовхнути облуду бездумної глобалізації із реальністю - Фукуяма помилився, коли впевнено декларував "кінець історії". Ось вона, історія, яку треба прожити. Ворог, якого обов'язково вбити, і його тіло - з якого ростуть соняхи нового світу, першопричиною якого він став.

Як відомо, велике історичне явище є колективною Реакцією на критичний стан дійсності, на серію подій, які виходять за межі звичайного. Чим яскравіша Реакція - тим визначніша епоха.

Маніфест великої Реакції сучасності - відчайдушний, титанічний спротив української нації повномасштабному вторгненню зі Сходу. Мільйони сердець, що палають у унісон, розтрощена свідомість, яку розриває через надзвичайність часу, в якому вона перебуває - саме в таких умовах народжується Ідея, вільна думка, яку не кайданять обумовленості мирного часу, велика місія, яку не шкода виконати, і глобальна ціль, за яку варто жити.

Рік Великої війни - саме цей час став вирішальним для формування нового художнього ідейного напрямку, який ми називаємо метаромантизм.

Це образ, який ще не склався, бо більшість геніальних творців цього часу ще тільки формулюють власну творчість по суті пережитого. В рамках цього журналу - лише окремо взята призма малочисельної групи, яка пройшла через основні події Великої війни, і продовжує свій шлях на момент написання цих рядків.

SQUAD 431 - бойова група, яка була заснована на принципах лицарської честі, фундаментальних поняттях про християнське віровчення, традиції козацького духу і на переконаннях у велике майбутнє для справи української нації.

Народившись від перші вибухи 24.02.22, група з честю пройшла активні бойові дії у легендарних місцях Авдіївської агломерації, на розпеченій літнім сонцем Херсонщині, у морозних лісах Кременної, на доленосних Запорізьких рубежах.

Часи мінялися - як і мінялися думки, які фіксували талановиту реальність в її художніх проявах. Апокаліптичне завзяття першої весни, енергійне літо, вирішальна осінь і меланхолійна, надскладна зима. Хронологія тут принципова - літопис колективної емоції, який складеться в цілісний образ, стане підвалиною до формування гранд-нарративу про Україну, вічнозелене пограниччя, обрамлене необхідністю стримувати наступ однією цивілізації на іншу, при цьому не будучи частиною жодної з них.

СЕРАФИМ ГОРДІЄНКО, "ФАЛЬКО",
КОМАНДИР ГРУПИ

ФОТО: ДМИТРО КОЗАЦЬКИЙ (ПОЗИВНИЙ «ОРЕСТ»)

МЕТАРОМАНТИЗМ

ФУНДАМЕНТ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

ТЕКСТ: СЕРАФИМ ГОРДІЄНКО

Я пишаюся кожним воїном, який б'ється за Україну, кожним, хто вибрав битву замість утечі! Цей день наш, Україна належить нам: сміливим, справжнім та вірним, що обирають честь і мужність!

- ГЕРОЙ УКРАЇНИ, ДЕНИС "РЕДИС" ПРОКОПЕНКО ПІД ЧАС ОБОРОНИ МАРІУПОЛЯ

Безпрецедентні для свого століття, події 24.02.22 контрастом визначили цивілізаційну біполярність для майбутнього світу, кривавим маркером провівши кордон по обраній долею України.

Україна, яка впродовж сотень років невпевнено приміряла на собі шати цивілізаційного "пограниччя", нині в дійсних вимірах стала Східним Фронтиром для цивілізації Заходу, територією, по кордонах якої в найближчі роки буде проходити боротьба проти узагальнених ідей архаїчного Хаосу і Деструкції, які несуть на своїх багнетях, неначе знамена, російські вояки.

Реальність перебування у статусі "войовничого форпосту" неначе ідея-фікс кристалізувалася у ключові моменти української історії, і дістала свого апогею під час Великої війни.

У той момент, коли у небі засвітили перші ракети повномасштабки, в свідомості мільйонів рухнули кайдани обумовленостей, які невпинно супроводжували людство впродовж століття. Я пам'ятаю перші дні - здавалося, ніби під акомпанемент оглушливих вибухів, тектонічні плити Всесвіту розкрилися, щоби з них постало щось якісно інше - грандіозна субстанція, велика епоха, яку ми не могли досягнути, але її присутність так живо відчувалася у наелектризованому повітрі.

Вітер змін - ми визначали його за напрямком пуску наших рясно змашених мастилом 82-х мін.

Невмирущий хаос, який контролюється духом часу, спосіб дії - підсвідоме. Класичний вираз - причиною виникнення визначної історичної епохи, що закарбувалася, є не

комплекс дій, а реакція на них. Суспільно-сформована реакція на грандіозний за своїм масштабом ряд подій має слугувати джерелом для виникнення принципово новітнього культурного нашарування, напрямку літератури, кінематографу, музичного мистецтва, фотографії. Якісно інший метод інтелектуального і емоційного сприйняття епохи, винайдений в багаточисельних рефлексіях щодо часу, який ми пережили - ось спосіб закарбувати дух Великої війни у вічність, ще один засіб ведення війни, і спроба досягнути вимоги щодо майбутнього, яке наближається.

Велика війна подарувала українській нації незліченну кількість історій, які мають здатність захопити світову увагу, зафіксуватися у ній і засісти настільки глибоко, що "класична російська культура", яка впродовж століть виступала абсорбуючим елементом відносно російської агресивної національної політики, буде поступово втрачати позиції на світовій арені, за рахунок відсутності сучасних елементів, які би відповідали викликам часу.

Україні належить відкрити **метаромантизм** - революційний у своїй неподібності до інших стильових жанрів початку XXI століття, геніальний у своїй адаптації і інтерпретації історичного першоджерела.

Романтизм - ідейний і художній напрям у мистецтві та суспільному житті, який був актуалізований на зміну епохи неокласицизму - романтизм був народжений під вибухи у захопленій натовпом Бастилії, виріс і був вихований у битвах і походах армії Бонапарта, зміг досягнути власну велич і

розкритися у повоєнній Європі, по якій ще звучали відголоски великих баталій доби Імперії французів, але вже виділилися модерні нації, як політичний концепт.

Романтизм - комбінація тогочасних передових способів сприйняття мистецтва, які могла запропонувати модерна Європа, з невмирущим і вічно актуальним духом античної героїки, міф про яку був закладений у фундамент концепції європейської цивілізації, спосіб пережиття класичних грецьких сюжетів у сучасний спосіб - де нудне раціо поступається інтелектуальній силі емоції, де культ почуттів поєднується із високими поняттями моралі, честі, мужності, здатності усвідомити силу окремої особистості, її переживання і шлях долі.

Будучи актуалізованим на зламі епох, романтизм притягував найкращі риси обох Європ - прадавньої і тогочасної.

Наступники романтизму повернулися до раціоналістичного і анти-містичного сприйняття дійсності, як джерела до видобування мистецтва. Актуальність фундаментального пережиття античного і середньовічного міфу в митецьких інтерпретаціях і літературних сагах була втрачена впродовж століття світових війн і ідеологічних перегонів.

Тяглість європейської митецької традиції обірвалася під грім верденських гармат, і була остаточно приречена на забуття разом із вибухом популярності більш сучасних жанрів мистецтва. Культура відповідала часу, в якому перебувала.

Чому метаромантизм?

За традицією, загальний тон українського культурного образу впродовж століть передбачав присутність елемента пограниччя, ментальної фортифікації між двома світами - Західним і Східним. Статус території, як "пограничної", обумовлював наявність принципово іншого бачення розвитку національної ідентифікації, суспільних станів, фольклору, народних вірувань і традицій.

Україна не була ані Сходом, ані Заходом - вона відрізнялася, і це притягувало

тисячі визначних сердець з обох сторін світу. Формула перебування на "фронтирі" передбачала прості умови - той, хто зможе вижити на цій родючій, але жорсткій землі, отримує її багатство і славу, що було притаманно для тодішніх "сторожів кордону".

Десятки героїв винайшли славу тут, хоча були би забуті на своїй Вітчизні. Сила особистості особливо яскраво розкривається на пограниччі - там, де найвищі поняття честі, мужності, духовності, виховання, вступають у двобій з силами нестримної природи. Велич персони проти сили зовнішніх обставин, комбінованих з відсутністю систематизованої правової вертикалі - чи це не звучить, як типовий романтичний сюжет?

Україна навчилася підкорювати стихію пограниччя впродовж століть адаптації.

Героїчна хроніка оборони Маріуполя, відчайдушна контратака під Києвом, емоційне звільнення Херсону і блискавична Харківська операція - це все є матеріалом для адаптації і народження фундаментального міфу про Україну, сучасного сторожа кордону Цивілізації, місце слави, честі і мужності, яке притягує найвидатніших людей свого часу.

Чи зможе хтось надати сюжет, сильніший за Пташку, яка співає "Марш нової армії" на оточеній Азовсталі? Щось стійкіше за полум'яні промови Редіса, Паламаря, Волини? Трагедію, гідну історії про Маріуполь, захисники якого вгризалися в кожен сантиметр землі, освячуючи її своєю кров'ю мучеництва?

Чи змогло ХХІ століття надати щось потужніше?

Україна - це фабрика героїв, де директором служить Господь. Але визначена К'єркегором, безсмертна формула працює тільки так: про подвиг лицаря дізнаються за умови, якщо поруч з ним буде трубадур, який гідним чином зможе цей подвиг зафіксувати у вічності, за посередництвом мистецтва.

Ми переживаємо роки, за життя в яких нащадки і пращури віддали би найцінніше.

Нація ще не змогла осягнути глибину величчя епохи, в якій знаходиться.

Наш шлях - фіксація безцінних моментів, пройдених у найславніших епізодах Великої війни. Фіксація не методом сірого фактажу дат і документалок - для цього буде Вікіпедія. Наш історичний обов'язок - створити безсмертну Сагу, сучасну Іліаду, здатну стати одним з актуальних чинників перебудови світової культури, як фактору, визначального для особистості.

У часи, коли апокаліптичність моменту вводить людину у перманентний екстремальний стан свідомості (актуально для перших місяців після 24.02), коли питання особистісної вартості і цінності відносно національного співжиття радикально міняється, назвні вилазять всі базові патерни поведінки людини, актуальні ще в часи Старого Заповіту. Людина набуває першопочаткової форми відносно суспільного співіснування, і в цій формі людина здатна іти на такі подвиги, які були би не можливі в жодній з кращих армій світу, бо це не відповідає розрахунком доцільності. За цією емоцією полює Захід, бо її так сильно не вистачає.

Світ потребує дійсної героїки - так довго він сприймав анти-природню пропаганду нео-більшовицьких лівих сил, так він втомився від посередньої відсутності гідної культурної репрезентації видатних людей, які ще залишилися. Світ потребує нових сенсів, обгорнутих в декорації сучасності, натхненних духом фундаментальної давнини.

Світ вимагає від нас дозволу нарешті прокинутись.

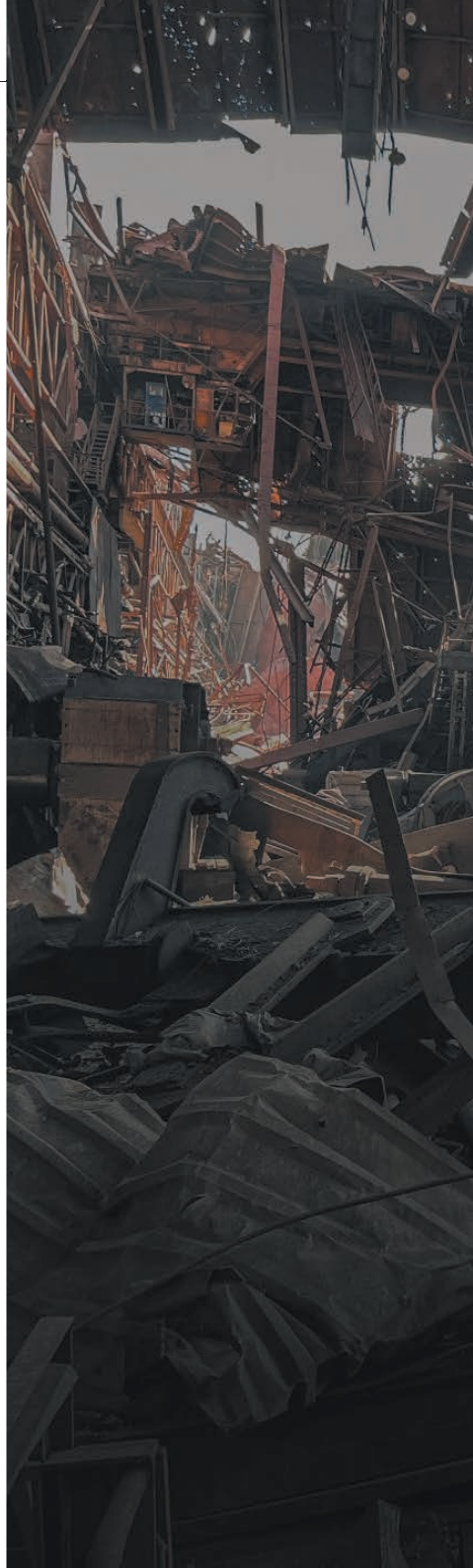
Шлях до цього - формулювання нової культурної ідеології, стилю, художнього напрямку, використовуючи наявні засоби фіксації - кінематограф, музичну культуру, прозу, поезію, відеоігри. Матеріал присутній. Проте найважливіша - талановитість форми, в яку його зможуть загорнути.

Війна на фронті - про здатність вижити.

Війна між культурами - про змогу перемогти.

У цьому нас врятує метаромантизм.

28 листопада 2023

A man in a dark jacket and camouflage pants stands amidst the ruins of a destroyed building. The structure is heavily damaged, with twisted metal and debris everywhere. The scene is dark and somber, capturing the aftermath of destruction.

ФОТО: ДМИТРО КОЗАЦЬКИЙ (ПОЗИВНИЙ «ОРЕСТ»)

**У ПОВІТРІ ТРИЩАТЬ ЩЕ НЕ ВИГОЛОШЕНИЙ
ГІМН І ЩЕ НЕ НАПИСАНЕ ЗНАМЕНО, НА РУЇНАХ
ХРУЩОВОК ВВИЖАЄТЬСЯ НОВА, ВЕЛИКА УКРАЇНА.
ТУТ, У ВАС НА ОЧАХ: ВОРОГ, ЯКОГО ВАРТО
ПРОКЛЯТИ, І ПОДВИГ, ЯКИЙ ВАРТО ОСПІВАТИ.
МИСТЕЦТВО - ЦЕ НЕ ПРО ВАШІ ГАЛИМИ ПАРТАКІ.
ВОНО ПРО ПОВНОКРОВНЕ ЖИТТЯ, ЯКЕ ГЛУХО
КРУТИТЬ М'ЯЗАМИ ЗА НЕДАЛЕКИМ ОБРІЄМ, ПРО
ПОРІЗАНЕ ТРАСЕРАМИ НЕБО, В ЯКОМУ, КАЖУТЬ,
ЗНОВУ БАЧИЛИ БОГА, ПРО НАРОД, ЩО ВСТАВ НА
СМЕРТЬ, І ПРО НАШИХ УБИТИХ ДІТЕЙ.**

- "ДІТРИХ", МИТЕЦЬ, ВЕТЕРАН, УЧАСНИК КИЇВСЬКОЇ КАМПАНІЇ,
20.03.22.